

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 118 0 П 000215 09 Рев
Бања Лука, 31.3.2011. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Росе Обрадовић, као предсједника вијећа, Горјане Попадић и Виоланде Шубарић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитељице М. П. из Д., коју заступа пуномоћник Ш. Б., адвокат из В. Б. против тужених Општине Д., коју заступају Правобранилаштво РС, Д. и пуномоћник Г. Н., адвокат из Д., те Е. и Т. школе Д., коју заступа пуномоћник Д. Т., адвокат из Д., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужитељице против пресуде Окружног суда у Добоју број 013-0-Гж-08-000 028 од 03.6.2009. године, на сједници одржаној 31.3.2011. године донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија тужитељице се одбија.

Захтјев тужене Е. и Т. школе Д. за накнаду трошкова ревизионог поступка се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Добоју број П-22/05 од 05.11.2007. године одбијен је захтјев тужитељице да јој тужене солидарно исплате на име накнаде материјалне и нематеријалне штете износ од 37.844,00 КМ. Тужитељица је обавезана да накнади туженима трошкове спора и то туженој Општини Д. (даље: првотужена) у износу од 7.718,81 КМ, а туженој Е. и Т. школи Д. (даље: друготужена) у износу од 8.262,50 КМ.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Добоју број 013-0-Гж-08-000 028 од 03.6.2009. године жалба тужитељице је одбијена и првостепена пресуда потврђена.

Благовремено изјављеном ревизијом тужитељица побија другостепену пресуду због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права с приједлогом да се побијана пресуда преиначи и удовољи тужбеном захтјеву у цјелости или да се иста укине и предмет врати на поновно суђење.

Тужене су у одговорима на ревизију тужитељице оспориле наводе ревизије и предложиле да се иста одбије.

Ревизија није основана.

Предмет тужбе је захтјев тужитељице да јој тужене накнаде штету коју су јој причиниле својим незаконитим актима и радњама.

Након проведеног поступка првостепени суд је утврдио слиједеће чињенично стање: да је тужитељица била носилац станарског права на двособном стану површине 59 м², који се налази у Улици ... у Д., а на основу уговора о кориштењу стана из 1984. године; да је тужитељица наведени стан користила са синовима А. и А.1; да је друготужена власник односно давалац на кориштење тог стана; да је тужитељица РУЈП – ПЦ Д., гдје је била запослена, поднијела захтјев за додјелу стана, јер да наводно нема ријешено стамбено питање; да је рјешењем наведене Управе од 20.4.2000. године тужитељици додијељен на кориштење трособан стан површине 90 м² у Улици ... у Д., након чега се иста преселила у тај стан, док је у стану у Улици ... остао њен син А.; да је тужитељица са надлежним органом 08.3.2002. године закључила уговор о кориштењу наведеног трособног стана; да је син тужитељице А. надлежном органу првотужене поднио захтјев којим је тражио да се на њега пренесе станарско право на двособном стану у Улици ... односно да се донесе рјешење које ће замијенити уговор о кориштењу тог стана; да је одлуком првотужене од 26.01.2001. године овај захтјев одбијен; да се А. П. жалио против овога рјешења и да је његова жалба одбијена рјешењем надлежног Министарства од 14.3.2001. године; да је пресудом Врховног суда Републике Српске број У-441/01 од 10.12.2003. године одбијена тужба А. П., којом је тражио да се поништи наведено другостепено рјешење; да је рјешењем првотужене од 04.7.2001. године утврђено да А. П. не припада право да настави са кориштењем наведеног двособног стана, слиједом чега му је наложено да се из тог стана исели и преда га друготуженој; да је и против овога рјешења А. П. изјавио жалбу, коју је надлежно Министарство одбило рјешењем од 16.9.2001. године; да А. П. није поступио по наведеном рјешењу, ради чега је одређена његова деложација за дан 27.11.2001. године; да наведеног дана деложација није извршена јер А. П. није затечен на лицу мјеста, а присутна тужитељица и њен други син А.1 нису хтјели предати кључеве стана; да је слиједећа деложација заказана за 30.01.2002. године уз асистенцију полиције; да је и овој деложацији присуствовала тужитељица са сином А.1 те да поново није хтјела предати кључеве стана, ради чега су врата стана силом отворена, промијењена је брава на истима, пописане затечене ствари, а након тога стан запечаћен; да је прије печења стана А. П. из стана узео неке своје ствари; да су кључеви од нове браве предати друготуженој; да је у прољеће 2002. године син тужитељице А.1 неовлаштено отпечатио наведени стан, замијенио браву на вратима и уселио се у исти, ради чега је правоснажном пресудом Основног суда у Добоју број К-211/02 од 31.01.2003. године оглашен кривим за кривично дјело нарушавања неповредивости стана, за које му је изречена условна осуда; да је првотужена наложила А. П.1 да се исели из спорног стана и преда га у државину друготуженој; да А. П.1 није поступио у складу са овим рјешењем првотужене, па је заказана његова деложација за дан 15.11.2002. године; да тога дана у стану није затечена ни тужитељица ни њени синови, па су врата стана обијена, промијењена брава на истима, а затечене ствари појединачно пописане и након тога смјештене у гаражу, чији је власник друготужена, те стан предат друготуженој; да је у записнику сачињеном ове прилике наведена адреса гараже у коју су смјештене ствари из стана; да је овај записник достављен тужитељици;

да је А. П.1 поднио тужбу против друготужене ради сметања посједа и да је правоснажним рјешењем Основног суда у Добоју број П-125/02 од 17.6.2002. године његов тужбени захтјев одбијен; да су у више наврата тужитељица и њен син А.1 писмено и усмено позивани да преузму ствари из гараже, уз напомену да се кључеви од гараже налазе у управним просторијама друготужене и уз упозорење на посљедице непреузимања ствари; да је тужитељица задњи пут у мају 2005. године позвана да преузме ствари из гараже те како то није учинила, ствари су у јуну 2005. године однесене на сметљиште; да је правоснажном пресудом Основног суда у Добоју број П-818/02 од 18.8.2004. године одбачена тужба Републичког јавног правобранилаштва Д. којом је тражено да се утврди ништавим рјешење РУЈП од 20.4.2000. године, којим је тужитељици додијељен трособан стан у Улици ... у Д., те да се истој наложи иселење из тог стана.

Крај овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови нису погрешно примијенили материјално право кад су одбили тужбени захтјев тужитељице за накнаду материјалне штете због губитка покретних ствари и за накнаду нематеријалне штете на име душевних болова због повреде части и угледа.

Према одредбама члана 17. ст. 1. Устава Републике Српске („Службени гласник српског народа у БиХ“, број 3/92, 6/92, 8/92, 15/92 и 19/92), свако има право на накнаду штете коју му незаконитим или неправилним радом нанесе службено лице или државни орган односно организација која врши јавна овлаштења.

Претпоставке да би оштећени могао основано тражити накнаду штете су: да је штета настала и да је иста посљедица незаконитог или неправилног рада службеног лица или органа који обавља одређену службу односно дјелатност.

Незаконит рад се манифестује, прије свега, као поступање противно закону, другом пропису и општем акту или пак у пропуштању да се закон, други пропис и општи акт примијени, али са вољом или пристанком да се трећем нанесе штета. Без постојања овог вољног елемента да се трећем нанесе штета, не би се могло прихватити постојање незаконитог рада, па самим тим неће постојати ни одговорност службеног лица или органа односно организације која врши јавна овлаштења, само зато што су поступили противно пропису или су пропустили да пропис примијене.

Неправилан рад се очитује као чињење или нечињење које је противно уобичајеним или прописаним начинима обављања дјелатности, али под условом да постоји воља или пристанак да се тиме оштете права или интереси трећег. Свако неправилно поступање у методу рада само по себи, без постојања овог вољног елемента, не би имало за посљедицу постојање одговорности за штету причињену на тај начин трећим лицима.

Одредбом из члана 172. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“, бр. 29/78, 39/85 и 57/89 те „Службени гласник Републике Српске“, бр. 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04, даље: ЗОО) је прописана одговорност правног лица за штету коју проузрокује његов орган трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција.

Код чињенице да је тужитељица била присутна деложацији свог сина А. из спорног стана, којом приликом су ствари остављене у запечаћеном стану, те да није била присутна деложацији свог сина А.1 из истога стана, коју је извршио надлежни орган првотужене, након чега је стан предат друготуженој као власнику, а ствари из стана смјештене у гаражу друготужене, о чему је обавијештена тужитељица и њен деложирани син, правилан је закључак нижестепених судова да у радњама тужених нема противправности односно да тужене нису криве за штету коју тужитељица захтијева у овој парници, обзиром да су поступале у складу са законом, на основу коначних и правоснажних одлука донесених у управном поступку и управном спору.

Покретне ствари, за које тужитељица тврди да су њезина својина и за које тражи накнаду штете, су више од три године биле смјештене код друготужене, а тужитељица за то вријеме није хтјела да их преузме у државину, чиме је створила по себе неповољну ситуацију у којој је на крају и дошло до губитка ствари, јер тужене нису имале обавезу да трајно чувају ове ствари. У тренутку подношења тужбе у овој парници 30.01.2005. године ствари су се још увијек налазиле у наведеној гаражи, а и у току поступка је тужитељица од стране тужених поново позвана да их преузме. Како то није учинила, сама је одговорна за насталу материјалну штету, јер штета није посљедица понашања тужених, већ посљедица понашања тужитељице.

Због тога на страни тужених не постоји одговорност која је услов за досуђење накнаде штете у смислу одредбе члана 154. ст. 1. ЗОО, па су нижестепени судови, и по мишљењу овог ревизионог суда, правилно примијенили материјално-правне одредбе када су одбили тужитељицу са захтјевом за накнаду штете, како материјалне, тако и нематеријалне. Наиме, ни душевни бол који је тужитељица трпјела због повреде части и угледа није у узрочно-посљедичној вези са радњама тужених, а уколико је и дошло до нарушавања њене части и угледа, то је прије свега посљедица незаконитих поступака тужитељице и њених синова, који су имали намјеру да без правног основа задрже два стана у друштвеној (државној) својини, због чега је један од синова тужитељице и кривично одговарао.

Ревизиони приговори тужитељице да је она била носилац станарског права на спорном стану, да није добровољно напустила тај стан, да се није определијелила који ће од два додијељена стана користити, да је само она имала право да одлучи ко ће се уселити у њен стан, да њени синови нису могли бити деложирани из стана без њене дозволе, да је због кориштења два стана она могла само прекршајно одговорати и да је стога њена деложација из стана незаконита, немају утицаја на правилност нижестепених пресуда. Наиме, предмет овог спора је накнада штете, а не утврђивање станарског права односно права кориштења спорног стана. О свим горе наведеним ревизионим приговорима је одлучено у правоснажно окончаним управним поступцима који су вођени против синова тужитељице, као и у управним споровима. У тим поступцима је правоснажно одлучено да по иселењу тужитељице из спорног двособног стана и њеном пресељењу у већи трособан стан, који јој је додијељен по властитом захтјеву, њени синови не могу остати корисници мањег двособног стана, ради чега су исти обавезани да се из тог стана иселе. У парничном поступку се не може преиспитивати законитост управних аката (у конкретном случају рјешења којима је наложена деложација синова тужитељице), већ су редовни судови у парничном поступку везани коначним и

правоснажним одлукама органа управе, према одредби члана 12. ст. 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07 и 49/09, даље: ЗПП). Спорни управни акти су били предмет испитивања у управним споровима вођеним код овога Врховног суда, а те спорове су синови тужитељице изгубили. Тачно је да тужитељица у тим управним поступцима и управним споровима није учествовала као странка, али то не значи да су одлуке управних органа због тога незаконите, јер је тужитељица имала могућност да учествује у управном поступку односно управном спору у својству заинтересованог лица, сходно одредби члана 38. Закона о општем управном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 13/02) у вези са чланом 16. Закона о управним споровима („Службени гласник Републике Српске“, број 12/94), а према стању списка, тужитељица је у наведеним поступцима учествовала као пуномоћник својих синова и у том својству је истицала исте приговоре које истиче и у овој парници.

Не може се прихватити ревизијски приговор да је у поступцима пред нижестепеним судовима почињена повреда одредаба парничног поступка, јер су након правилне оцјене свих изведених доказа нижестепени судови донијели закониту одлуку и за исту дали ваљане разлоге.

Како су нижестепени судови на потпуно и правилно утврђено чињенично стање правилно примијенили материјално право, неоснованим се указују ревизиони наводи да су поступањем нижестепених судова тужитељици осујећена права загарантована Европском конвенцијом о заштити људских права и основних слобода те Првим протоколом уз ту Конвенцију. Овдје ваља истаћи да се због вишегодишње незаинтересованости тужитељице за ствари измјештене из стана из којег су иселени њени синови, може сматрати да је она те ствари напустила, чиме су те ствари постале ничије (члан 46. Закона о основним својинско-правним односима - „Службени лист СФРЈ“, број 6/80 и 36/90 те „Службени гласник Републике Српске“, број 38/03), па је на тај начин престало право својине тужитељице на тим стварима, све да је и постојало (син тужитељице А.1 је у управном поступку тврдио да су спорне ствари његова својина), те се не може прихватити тврдња тужитељице да су се нижестепени судови својим пресудама незаконито мијешали у њену имовину.

На основу горе наведеног ваљало је ревизију одбити као неосновану и ријешити као у ставу 1. изреке (члан 248. ЗПП).

Захтјев друготужене за накнаду трошкова састава одговора на ревизију није основан.

Према одредби члана 387. ст. 1. ЗПП, при одлучивању који ће се трошкови накнадити странци, суд ће узети у обзир само оне трошкове који су потребни ради вођења парнице. О томе који су трошкови били потребни, као и о висини трошкова, одлучује суд оцјењујући брижљиво све околности.

Изјашњење друготужене о ревизији тужитељице, које не садржи ништа ново у односу на податке у списима и садржину ревизије, не може се узети као неопходно за успјех у парници, па стога друготужена не може основано поставити захтјев за накнаду трошкова поступка насталих подношењем одговора на ревизију.

Због наведеног је захтјев друготужене за накнаду трошкова на име састава одговора на ревизију ваљало одбити и примјеном члана 397. ст. 1. у вези са чланом 387. ЗПП одлучити као у ставу 2. изреке.

Предсједник вијећа
Роса Обрадовић

За тачност отправака овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић